

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 0602

DOM
2013-10-01
Stockholm

Mål nr
M 2847-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-03-01 i mål M 5000-12, se bilaga A

KLAGANDE

1. PF

2. EÖ

MOTPART

Länsstyrelsen Uppsala län
751 86 Uppsala

SAKEN

Tillsynsbeslut angående stängsel och väg m.m. på fastigheten
X Skoklosters naturreservat i Håbo kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens dom och Länsstyrelsens i Uppsala län beslut endast i den del som avser fråga om återställning av väg. Målet i den delen återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt handläggning. Mark- och miljödomstolens dom fastställs i den del som avser fråga om stängsel.

Dok.Id 1088123

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

PF och **EÖ** har yrkat att den vägsträckning som tagits bort ska återställas och att staketet kring den före detta åkermarken/ängen ersätts med mer anpassade stängsel.

Länsstyrelsen i Uppsala län har anfört att de inte har något ytterligare att anföra i ärendet utan hänvisar till vad som tidigare sagts.

UTVECKLANDE AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

PF och **EÖ** har anfört i huvudsak följande.

Mark- och miljödomstolens dom är felaktig och kan medföra negativa konsekvenser för bevarandet av kulturhistoriska värden i Skoklosters naturreservat. Länsstyrelsen har möjlighet att bedriva tillsyn vad gäller borttagning av väg och även hur stängsling ska se ut och inte bara var den får göras. Att en åtgärd inte står uppräknad som förbjuden i föreskrifterna innebär inte med automatik att den är tillåten.

I beslutet avseende Skoklosters naturreservat (22 augusti 1972) står att syftet är att ”bevara ett mellansvenskt kulturlandskap för framtiden och bereda allmänheten tillfälle till friluftsliv och naturupplevelse”. För att uppnå detta syfte har fastställts reservats- och skötsel föreskrifter. Att bevara de värden som pekats ut i ett naturreservat är själva poängen med områdesskydd. I skötselplanen för naturreservatet anges att gravfält, stensträngssystem, bebyggelse och gamla vägar och stigar har prioriterade bevarandevärden.

Länsstyrelsen har tidigare i ett yttrande med anledning av vägförrättning för Ugglebovägen anfört att den gamla vägsträckningen är av betydelse för uppfattningen av platsens historiska funktion inom Skokloster och för att uppfylla naturreservatets syften. I förrättningsärendet påpekade länsstyrelsen att den gamla vägens sträckning

ska bevaras och vara synlig och gärna användbar för gående även i fortsättningen. Vidare angav länsstyrelsen att klagomål inkommit angående avgrävningen av vägen och frågan hanteras i ett tillsynsärende. Länsstyrelsen anförde vidare att den avsåg att förelägga om återställning.

Enligt punkt A5 i reservatföreskrifterna är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd anlägga nya vägar eller avsevärt bredda befintliga vägar eller anlägga bryggor. Att ta bort en väg, dessutom med prioriterade bevarandevärden, är en större förändring och grövre ingrepp i det ”mellansvenska kulturlandskapet” än att ”avsevärt bredda” den, vilket är förbjudet enligt denna föreskrift. Föreskriften i punkt A6 förbjuder anläggande av flygfält, skjutbanor, golfbanor eller annat som kan motverka syftet med naturreservatet. Anläggning av beteshage på en gammal vägsträckning med prioriterat bevarandevärde motverkar syftet med naturreservatet och bör följaktligen vara förbjudet enligt denna föreskrift. Enligt punkt D2 ska särskild beslutad skötselplan gälla. Skötselplanen räknar upp reservatets olika bevarandevärden där vägar ingår. Det är därmed förbjudet enligt föreskrifterna att utan tillstånd ta bort ett objekt med prioriterat bevarandevärde. Länsstyrelsen kan bedriva tillsyn.

Enligt punkt D3 ska markägaren inhägnat eller markera på sätt som ansluter till bebyggelsens karaktär och syftet med naturreservatet. Länsstyrelsen kan alltså bedriva tillsyn över inte bara var staketen är placerade utan också över hur de ser ut.

Naturreservatet är även klassat som riksintresse och bedöms alltså ha så höga kulturvärden att det är av vikt för hela landet. Värdefulla natur- och kulturmiljöer ska skyddas och vårdas enligt 1 kap. 1 § miljöbalken. Ett ålderdomligt vägnät ingår i kulturmiljön.

Beslut om dispens avseende rivning av vägen hade för övrigt enligt 7 kap. 7 § miljöbalken upphört att gälla då vägen togs bort.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen delar mark- och miljödomstolens slutsats att det inte finns skäl att ändra länsstyrelsens beslut angående stängsel. För att kunna stängsla in betesdjur på ett effektivt sätt måste stängslet ha viss omfattning och utformningen synes inte onödigtvis försvåra allmänhetens tillträde till reservatet.

Vad härefter gäller frågan om den avgrävda vägsträckan framgår det av beslutet om bildande av reservatet och i skötselplanen att syftet med reservatet och dess skötsel bland annat är att bevara ett mellansvenskt kulturlandskapsområde. Vidare framgår av skötselplanen sid. 11 dels att kulturhistoriska värden är knutna bland annat till vägar, dels att ”gamla vägar” är ett prioriterat bevarandevärde. Det måste därmed vara klarlagt att igenläggning och bortgrävning av väg omfattas av den tillsyn som länsstyrelsen bedriver över naturreservatet.

Länsstyrelsen borde därför, enligt Mark- och miljööverdomstolens mening, ha tagit ställning i frågan om vägen i tillsynsärendet. Målet återförvisas därför till länsstyrelsen för fortsatt handläggning i denna del.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Lars Borg, tekniska rådet Bengt Jonsson samt hovrättsråden Mikael Hagelroth, referent, och Eywor Helmenius.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-03-01
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 5000-12

KLAGANDE

1. PF

2. EÖ

MOTPART

Länsstyrelsen i Uppsala län
751 86 Uppsala

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut 2012-04-25 i ärende nr 526-14550-09, se bilaga 1

SAKEN

Överklagat tillsynsbeslut angående stängsel m.m. på fastigheten X i Håbo kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 309504

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

BAKGRUND

EÖ kom in med klagomål till Länsstyrelsen i Uppsala län (länsstyrelsen) angående att stängslen på fastigheten X. Hon inkom även med klagomål avseende avgrävning samt staketet över Uggelbovägens gamla anslutning till landsvägen.

Länsstyrelsen fann att stängslen på fastigheten X inte kunde anses försvåra allmänhetens tillträde till naturreservatet. Länsstyrelsen konstaterade vidare att det saknas föreskrifter som reglerar borttagning av väg och att länsstyrelsen därför saknar möjlighet att bedriva tillsyn över detta. Länsstyrelsen avskrev ärendet utan åtgärd.

YRKANDEN M.M.

EÖ och PF har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att den vägsträckning som tagits bort ska återställas och att staketet kring den före detta åkermarken/ängen ersätts med mer anpassade stängsel.

Till grund för sitt överklagande har EÖ och PF anfört i huvudsak följande. Skötselplanen ska gälla. Det står inte något i naturreservatföreskrifterna om att man inte får ta bort vägar. Det är dock uppenbart att en sådan åtgärd motverkar syftet med naturreservatföreskrifterna. Syftet med reservatet måste vara styrande. Såvitt avser staketet avviker de från den typ av staket som traditionellt har använts i området. Staketet kan enkelt anpassas till en utformning som inte dominerar området. Det kan enkelt göras genom att ta bort de horisontella bräderna och behålla de sex eltrådarna och fårstängslet.

DOMSKÄL

Vad EÖ och PF anfört här och vad som i övrigt har framkommit i målet föranleder inte mark- och miljödomstolen att göra någon annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort. Överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 22 mars 2013. Prövningstillstånd krävs.

Kristina Börjevik Kovaniemi

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Kristina Börjevik Kovaniemi ordförande, och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson.